

«آرمانشهر در اسلام و غرب»

مقایسه تطبیقی آرمانشهر توماس مور و مدینه فاضله فارابی

با تأکید بر فضاهای معماری و شهرسازی

نگارندگان

دکتر حسن ستاری ساربانقلی

عضو هیات علمی استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تبریز، دانشکده هنر و معماری، گروه معماری، تبریز.
ایمیل: hsattari@iaut.ac.ir

ندا قانیلی اردبیلی

دانش آموخته کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات
اسان آذربایجان شرقی

تابستان ۱۳۹۳

فهرست مطالب

۴	مقدمه
	فصل اول: تعاریف
۱۲	تعریف لغوی
۲۶	معنی ماموری
۲۸	منابع فصل اول
	فصل دوم: دیدگاه ها
۳۲	دیدگاه
۴۱	منابع فصل دوم
	فصل سوم: توماس مور و آرمانشهر وی
۴۴	زندگینامه توماس مور
۴۷	یونوپیا
۵۰	شکل کلی شهرهای یونوپیا
۵۴	فضای معماری در آرمانشهر توماس مور
۵۹	منابع فصل سوم
	فصل چهارم: ابونصر محمد فارابی و مدینه فاضله
۶۲	ابونصر محمد فارابی

۶۵ مدینه فاضله

۶۶ دیدگاه فارابی در مورد اجتماع

۶۶ ملاک تشکیل انواع اجتماعات

۶۹ انواع جامعه انسانی از نظر فارابی

۷۰ ۱. مدینه فاضله

۷۰ ۱.۱. شکل کلی مدینه فاضله

۷۱ ۲.۱. نقش در مدینه فاضله

۷۲ ۲.۱. شرایط ریاست در مدینه فاضله

۷۳ ۱-۲-۳. مقامات رئیس در مدینه فاضله

۷۴ ۱-۲-۴. شرط جانشینی رئیس نخست

۷۵ ۳.۱. ساختن مدینه فاضله و سلسله مراتب آنها

۷۵ ۳.۱.۱. وضعیت مردم در مدینه فاضله

۷۶ ۲. مدینه غیر فاضله

۷۹ منابع فصل چهارم

فصل پنجم: تحلیل مباحث

۸۲ فضای معماری و شهرسازی در توبیای آتوماس مور

۸۲ فضای شهری در توبیا

۸۶ فضای معماری در توبیا

۸۶ خانه‌های روستایی

۸۶ خانه‌های شهری

۸۶ خانه‌های قدیم

۸۶ خانه‌های جدید

۸۸ فضای معماری و شهرسازی در مدینه فاضله فارابی

۸۸ فضای شهرسازی در مدینه فاضله فارابی

۹۲ فضای معماری در مدینه فاضله فارابی

۹۴ مقایسه تطبیقی فضای معماری و شهرسازی، برتویا مور و مدینه فاضله فارابی

۹۴ منابع فصل پنجم

۹۹ منابع کل پژوهش

www.ketab.ir

فهرست جداول

فصل اول: تعاریف

فصل دوم: دیدگاه‌ها

فصل سوم: توماس مور و آرمانشهر وی

جدول ۱- خلاصه زندگی‌نامه توماس مور ۴۶

جدول ۲- تصاویر ترجمی مرتبط با یوتوپای توماس مور ۴۹

جدول ۳- ویژگی و خصوصیات فضای شهری موجود در کتاب آرمانشهر (یوتوپا) توماس مور ۵۳

جدول ۴- ویژگی و خصوصیات فضای معنوی موجود در کتاب آرمانشهر (یوتوپا) توماس مور ۵۵

جدول ۵- خلاصه ویژگی‌های یوتوپای توماس مور ۵۶

فصل چهارم: ابن‌نصر محمد فارابی و مدینه فاضله او

جدول ۱- علت‌های پیدایش نهضت اسلامی ۶۳

جدول ۲- خلاصه زندگی‌نامه فارابی ۶۵

جدول ۳- دسته‌بندی انواع حیوانات ۶۶

جدول ۴- ویژگی و خصوصیات فضای شهری موجود در کتاب تدبیه‌های من مدینه فاضله فارابی ۶۸

جدول ۵- انواع جامعه انسانی از نظر فارابی ۶۹

جدول ۶- جنبه‌های مورد بررسی از ویژگی‌های مردم در مدینه فاضله ۷۶

جدول ۷- انواع مدینه غیر فاضله ۷۶

جدول ۸- انواع اجتماعات کلامی بر حسب ارتباط به سعادت حقیقی و جگونی عمل آنها ۷۷

جدول ۹- انواع اجتماعات جاهلیه بر حسب ذریعات آنها از سعادت ۷۷

جدول ۱۰- تطبیق برخی خصوصیات مدینه فاضله و مدینه جماعیه ۷۸

فصل پنجم: تحلیل مباحث

جدول ۱- ویژگی و خصوصیات فضای شهری موجود در کتاب از دانشسر (یونوپیا) توماس مور ۸۵

جدول ۲- ویژگی و خصوصیات فضای معماری موجود در کتاب از دانشسر (یونوپیا) توماس مور ۸۷

جدول ۳- ویژگی و خصوصیات فضای شهری موجود در کتاب اندیشه های اهل مدینه فاضله فارابی ۹۱

جدول ۴- مقایسه تطبیقی کتاب اندیشه های اهل مدینه فاضله فارابی و از دانشسر (یونوپیا) توماس مور ۹۲

جدول ۵- مقایسه تطبیقی فضای شهری مدینه فاضله فارابی و یوتوییای توماس مور ۹۵

جدول ۶- مقایسه تطبیقی فضای معماری مدینه فاضله فارابی و یوتوییای توماس مور ۹۶

فهرست تصاویر

فصل اول: تعاریف

فصل دوم: دیدگاه ها

فصل سوم: توماس مور و آرمانشهر وی

شکل ۱- تصویر نخست از ابروتویا در چاپ کتاب در شهر لندن در سال ۱۵۱۶ ۴۸

شکل ۲- تصویری از ابروتویا در ویرایش کتاب در شهر بارن در سال ۱۵۱۸ ۴۸

شکل ۳- تصویر از جزیره ابروتویا بر مبنای نوشته های کتاب ابروتویا توماس مور ۴۹

شکل ۴- تصویر از شهر امانوئیل بر مبنای نوشته های کتاب ابروتویا توماس مور ۵۶

شکل ۵- تصویری از یکی خیابان های شهر در ابروتویا بر مبنای نوشته های کتاب ابروتویا توماس مور ۵۳

فصل چهارم: ابونصر محمد فارابی و مدینه فاضله او

فصل پنجم: تحلیل مباحث

مقدمه

اندیشه های آرمانشهری قدمتی به طول تاریخ بشری داشته اند. اندیشه آرمانشهری در تمدن اسلامی مدیون مفهوم مدینه فاضله فارابی و گسترش و مطالعه مدون و علمی واژه اتویا در غرب و امداد کتاب اتویا توماس مور می باشد. به لحاظ نظری تفکرات آرمانشهری فارابی در تمدن اسلامی و مور در تمدن غربی، بیشترین تاثیر را در بسط و گسترش نظام آرمانشهری در دو تمدن اسلام و غرب ایفا نموده اند. کتاب حاضر بر تمرکز بر دو الگو، مدینه فاضله فارابی نمونه ای از اندیشه آرمانشهری در تفکر اسلامی و آرمانشهر مور به عنوان نمونه ای از تفکر آرمانشهری در تمدن غرب، می کوشد به بررسی نکات اشتراک و افتراق این دو تفکر بپردازد. به لحاظ کاربرد مفهومی نیز فضاهای معماری و شهرسازی مورد بررسی در هر دو نمونه آرمانشهری مورد بررسی قرار گرفته است. پژوهش حاضر ماحصل تحقیقی است که با حمایت معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز به انجام رسیده است.

دکتر حسن ستاری ساپانقلی

اساتیدار گروه معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز